

Representantforslag 168 S

(2009–2010)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Peter Skovholt Gitmark, Ine M. Eriksen Søreide, Gunnar Gundersen og Ivar Kristiansen

Dokument 8:168 S (2009–2010)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Peter Skovholt Gitmark, Ine M. Eriksen Søreide, Gunnar Gundersen og Ivar Kristiansen om full åpenhet om norsk bistand

Til Stortinget

Bakgrunn

Norge er en av verdens største givere av bistand målt i sum og størst målt i prosent av BNI. Norge ga 25,7 mrd. kroner i bistand i 2009. 114 land var mottakere av norsk bistand.

Norge har også en lang tradisjon om åpenhet i forvaltningen. Åpenhet om hvem som mottar norske bistandsmidler, hvordan pengene anvendes, graden av måloppnåelse og eventuelle negative konsekvenser av norsk bistand er en nødvendig forutsetning for reform og videre utvikling. Åpenhet vil i større grad tilpasse bistanden til den virkeligheten og de mulighetene som globaliseringen og den teknologiske utviklingen skaper.

For forslagsstillerne er målet en effektiv fattigdomsbekjempelse. Det er viktig å sørge for at den bistanden Norge gir, er mer målrettet og fokusert, og i tillegg underlagt strengere resultatkrav. Blant annet må det stilles skjerpede krav til demokratiutvikling, godt styresett og korrupsjonsbekjempelse hos mottakerne.

For å nå målet om en effektiv fattigdomsbekjempelse må også bistanden åpnes for innsyn og ideer fra flere. Åpenhet om bistanden vil øke kunnskapen, gi rom for nytenkning, ansvarliggjøre både giver og mottaker, og lette evalueringsarbeidet.

Utenriksdepartementet (DU) opprettet i 2008 en varslingskanal for korrupsjonsmistanke i bistanden. I

samarbeid med et eksternt firma gjennomgår man nå varsler om økonomisk mislighold. Frem til april 2009 hadde de registrert 83 saker, og etterforsket ca. halvparten av dem. Antallet saker synes å øke. Forslagsstillerne mener denne ordningen bør styrkes og videreutvikles.

Forslagsstillerne vil også vise til flere eksempler fra våre naboland:

- Det danske udenrigsministeriet har et eget selvstendig «Kontor for kvalitetssikring av utviklingsbistanden». Dette bør vurderes også i Norge. Norad har i dag både utføreransvar og ansvar for kvalitetssikring og evaluering.
- Danske Danida har på sine nettsider en åpen, tilgjengelig og løpende oppdatert oversikt over omfanget av svindel, korrupsjon og misbruk av danske bistandsmidler. Oversikten omfatter reelle saker, status for oppklaringsarbeid og eventuelle sanksjoner eller krav om tilbakebetaling.
- Det må etterstrebtes full åpenhet om effektiviteten og måloppnåelsen hos internasjonale samarbeidspartnere og i multilaterale organisasjoner der Norge bidrar. Den svenske regjeringen offentliggjorde i mars 2009 en systematisk evaluering av de multilaterale organisasjonene Sverige bidrar til. De vil målrette svenske bidrag til de organisasjoner som faktisk fungerer. Forslagsstillerne mener at Norge må gjennomføre systematiske, årlige evalueringer av internasjonale samarbeidspartnere og multilaterale organisasjoner. Evalueringene må tilgjengeliggjøres og tjene som grunnlag for innretningen på norsk bistand.

Norsk bistand forvaltes gjennom et sentralisert datasystem, PTA (prosjekt, tiltak, avtale). Dette systemet er bygget opp slik at alle bistandsprosjekter går gjennom fem faser fra A (søknad) til E (avsluttet og

evaluert). Informasjon fra basen bør kunne gjøres tilgjengelig for offentligheten på Internett i sanntid, slik at status i alle prosjekter kan følges løpende. Utenriksdepartementet og Norad bruker allerede PTA, og det burde derfor ligge til rette for en lett offentliggjøring.

Det bør vurderes en offisiell og offentlig «svarteliste» for organisasjoner som tar lett på korrupsjon og misligheter. Å havne på en slik liste er ikke permanent, og man får muligheten til å rydde opp og bli fjernet fra listen.

Forslag

På dette grunnlag fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen iverksette tiltak for å sikre full åpenhet rundt norsk bistand.

17. juni 2010